નડીઆદના મહે. બીજા અધિક ચીફ જયુડીશીયલ મેજીસ્ટ્રેટની કોર્ટમાં, મુ.નડીઆદ.

ફોજદારી કેસ નં. : ૬૨૩૮/૨૦૨૨
આંક :

રોયલ ફાયનાન્સના પ્રોપ.
મહંમદ ઈકબાલ નજીરહુસેન શેખ,
ઉ.વ.૪૨, ધંધો–ફાયનાન્સનો,
ઓ: મીલ્લતનગર, શોપીંગ સેન્ટર, ડીસ્ટ્રીકટ કોર્ટ સામે,
કપડવંજ રોડ, મુ.નડીઆદ–૧, જી.ખેડા. **::::: ફરિયાદી**

–: વિરૂધ્ધ :–

કાલુમીયા મુસ્તફામીયા મલેક,
ઉ.વ.આ.પુખ્ત, ધંધો–ખેતી,
રહે.મુ.માલજીપુરા, તાબે–વડથલ,
તા.મહુધા, જી.ખેડા, પોલીસ સ્ટેશન–મહુધા પો.સ્ટેશન,
મુ.મહુધા. **::::: આરોપી**

વિષય : ધી નેગોશીયેબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એકટ, ૧૮૮૧ની કલમ–૧૩૮ મુજબની ફરિયાદ

ફરીયાદ દાખલ કર્યા તારીખ–૧૭/૧૨/૨૦૨૨

પ્લી નોંધ્યા તારીખ:–૨૦/૦૬/૨૦૨૩

પુરાવા ઉપર આવ્યા તારીખ:–૨૦/૦૬/૨૦૨૩

દલીલો ના સ્ટેજે આવ્યા તારીખ:–૦૯/૧૧/૨૦૨૩

જજમેન્ટના સ્ટેજે આવ્યા તારીખ:–૦૬/૧૨/૨૦૨૩

હુકમની તારીખ:– ૨૪ / ૪ / ૨૦૨૪

ફરિયાદપક્ષ તર્ફે વિધ્વાન વ.શ્રી :– જી.વી.ઠાકુર

આરોપીના વિ.વ.શ્રી :– આર.એસ.શેખ

// ચૂ કા દો //

(૧) ફરીયાદ પક્ષના કેસની ટુંકમાં હકીકત એવી છે કે, આ કામના તો.દાર ફરીયાદીને ત્યાં ઓફીસે આવતા જતા હોય તેઓની ઓળખાણ થયેલ. ગઈ તા.૧૬/૦૮/૨૨ ના રોજ આવેલ અને જણાવેલ કે તેઓને અંગત લોન પેટે રૂા.૧,૫૦,૦૦૦/– (અંકે રૂપિયા એક લાખ પચાસ હજાર પુરા) નાણાંની જરૂર છે જેથી તેઓના અસીલનાઓએ ધિરાણના નિયમ પ્રમાણે વાર્ષિક ૧૮% ના દરે એક માસ માટે આપેલ તે રકમનો તો.દારનાઓએ સ્વીકાર કરેલ અને તે બદલ રોકડ વાઉચર તથા પ્રોમીસરી નોટ લખી આપેલ. સદર એક માસ બાદ નાણાંની ઉઘરાણી કરતા તેઓ અવાર નવાર વાયદા કરતા આવેલા અને રકમ પરત આપેલ અને ટુંક સમયમાં રકમ ચુકવી આપવાનો વાયદો કરતા આવેલા અને રકમ ચુકવી આપેલ નહી. તા.૨૧ /૧૦/૨૦૨૨ ના રોજનો રૂા.૧,૫૦,૦૦૦/– નો એયુ સ્મોલ ફાયનાન્સ બેન્ક, કઠલાલ શાખાનો ચેક નં.૦૦૦૦૧૨ નો બચત ખાતા નં.૧૯૧૧૨૧૪૮૨૩૭૪૭૯૯૬૭ નો રોયલ ફાઈનાન્સના નામનો એકાઉન્ટ પેઈનો ચેક આપેલો અને જણાવેલ કે સદર ચેક બેન્કમાં ભરતા તમોને તમારી કાયદેસરની લેણી રકમ મળી જશે.

સદરહુ ચેક ફરીયાદીએ ચેકની પાકતી તા.૨૧/૧૦/૨૦૨૨ ના રોજ બેન્ક ઓફ બરોડા, આશ્રમ રોડ, નડીઆદ શાખામાં રજુ કરતા સદરહુ ચેક કલીયરીંગ થવા સારૂ મોકલતા સદર ચેક તા.૨૬/૧૦/૨૦૨૨ ના રોજ ''ડ્રોઅર સિગ્નેચર ડીફર્સ'' ના શેરા સાથે પરત આવેલ જેથી ફરીયાદીને તેઓની કાયદેસર લેણી નીકળતી રકમ રૂા.૧,૫૦,૦૦૦/– મળી શકેલ નહી. જેથી ફરીયાદીએ તેઓના વકીલશ્રી મારફતે તા.૦૧/૧૧/૨૨ ના રોજ રજી. એડી. પોસ્ટ ધ્વારા ચેક મોકલેલ જે તો.દારને તા.૧૧/૧૧/૨૨ ના રોજ બજી ગયેલ છે. જે નોટીસ બજી ગયા હોવા છતાં અને તે નોટીસ તો.દારનાઓને તેની જાણ છતાં ફરીયાદીની કાયદેસરની લેણી રકમ ચુકવી

આપેલ નથી કે નોટીસનો જવાબ આપેલ નથી. જેથી આ કામના તો.દાર વિરૂધ્ધ નેગો.ઈ.એકટની કલમ–૧૩૮ હેઠળ ફરીયાદ દાખલ કરવાનું કારણ આપ નામ. કોર્ટની હકુમતમા ઉભુ થયેલ છે તેમ જણાવી આ કામના તહોમતદારે રૂા.૧,૫૦,૦૦૦/– નો ચેક પરત ફરતા આરોપીએ નેગો.ઈ.એકટ ની કલમ– ૧૩૮ મુજબ ગુનો કરેલ હોઈ આરોપી સામે કાયદેસર કેસ ચલાવી આરોપીને યોગ્ય નશ્યત કરવા અરજ ગુજારેલ છે.

(૨) ફરીયાદીએ ઉપરોકત પેરેગ્રાફમાં જણાવેલ હકીકત વાળી, ફરીયાદ રજુ કરતાં તત્કાલીન મેજીસ્ટ્રેટશ્રી દવારા ફરીયાદીનું ક્રિમીનલ પ્રોસીજર કોડની કલમ–૨૦૦ અન્વયેનું સોગંદ નામુ ધ્યાને લઈ , ફરીયાદીની ફરીયાદ રજીસ્ટરે લેવાનો હુકમ કરી, ક્રિ મીનલ પ્રોસીજર કોડની કલમ–૨૦૪ ની જોગવાઈ અન્વયે, આરોપી વિરૂધ્ધ ધી નેગોસીયેબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એકટની કલમ–૧૩૮ અન્વયેના ગુના સબબના સમન્સ ઈસ્યુ કરવાનો હુકમ કરવામાં આવેલ.

(૩) સદરહુ ફરીયાદનું રેકર્ડ તથા રોજકામ ધ્યાને લેતાં આરોપીને પ્રોસેસની બજવણી થઈ જતાં અને આરોપી તેમના વિ.વ.શ્રી મારફતે હાજર થતાં, આરોપી ને ફરીયાદ તથા તેની સાથે ફરીયાદીએ રજુ કરેલ દસ્તાવેજોની નકલો પુરી પાડવામાં આવેલ છે.

વધુમાં, અત્રેની કોટ"માં દવારા ક્રિમીનલ પ્રોસીજર કોડની કલમ–૨૫૧ ની જોગવાઈ મુજબ આરોપીનો **આંક–૦૮** થી જવાબ (પ્લી) નોંધવામાં આવેલ અને તેમાં આરોપીએ ગુનો કબુલ ન રાખતા, સદરહુ ફરીયાદનું કામ, ફરીયાદપક્ષના પુરાવા ઉપર મુલત્વી રાખવામાં આવેલ.

(૪) આરોપી સામેના ધી નેગોસીયેબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ કલમ–૧૩૮ ના ગુનાનો આરોપ પુરવાર કરવા માટે ફરીયાદ પક્ષે, નિચે મુજબનો વિગતવાર મૌખિક તથા

દસ્તાવેજી પુરાવો રજુ કરેલ છે.

::: મૌખિક પુરાવો :::

અ.નં.	મૌખિક પુરાવો	આંક
૧	ફરીયાદી મહંમદઈકબાલ નજીરહુસેન શેખનું સરતપાસનુ સોગંદનામું.	૦૪

::: દસ્તાવેજી પૂરાવો :::

અ.નં.	દસ્તાવેજી પુરાવો	આંક
૧	રોયલ ફાયનાન્સના પ્રોપ. દર્શાવતુ નડીઆદ નગરપાલીકાનું લાયસન્સની ખરી નકલ.	૦૯
૨	ફરીયાદીનાઓ ધિરધારનું લાયસન્સ ધરાવે છે તે લાયસન્સની ખરી નકલ.	૧૦
૩	તો.દારે આપેલ રોકડ વાઉચર.	૧૧
૪	તો.દારે આપેલ પ્રોમીસરી નોટીસ.	૧૨
૫	ફરિયાદ વાળો ચેક અસલ.	૧૩
૬	રીટર્ન મેમો.	૧૪
૭	ફરીયાદીએ આરોપીને આપેલ નોટીસ.	૧૫
૮	નોટીસ રજી.એ.ડી થી કરેલ પોસ્ટખાતાની અસલ પાવતી.	૧૬
૯	નોટીસ રજી.એ.ડી થી કરેલ પોસ્ટખાતાનો ટ્રેકીંગ રીપોર્ટ.	૧૭
૧૦	ફરીયાદીના ઓળખપત્રની નકલ.	૧૮

સદરહું ફરીયાદના કામનું રેકર્ડ તથા રોજકામ ધ્યાને લેતા **આંક-૨૧** થી ફરીયાદી તરફે પુરાવો પુરો થયા અંગેની પુરસીસ રજુ થયેલ છે. ત્યારબાદ આ કામના આરોપી અત્રેની કોર્ટમાં હાજર રહેલ નથી. આ કામના આરોપીને તેમના વિરૂધ્ધ હાલનો આ કેસ અત્રેની કોર્ટમાં દાખલ થયેલ છે તે હકીકતની જાણ હોવા છતાં ઈરાદાપુર્વક તેઓ અત્રેની કોર્ટમાં હાજર રહેલ નથી. હાલનો આ કેસ સને-૨૦૨૨ ની સાલનો છે તેમજ આ કામના

ફરિયાદી ધ્વારા **આંક–૨૧** થી તા.૦૯/૧૦/૨૦૨૩ ના રોજ કલોઝીંગ પુરસીસ આપવામાં આવેલ છે. ત્યારબાદથી હાલનો આ કેસ આરોપીના વધારાના નિવેદન લેવા ના સ્ટેજ પર ચાલતુ આવેલ હતુ, પરંતુ આરોપીને પુરતી અને વ્યાજબી તક આપેલ હોવા છતાં તેઓ અત્રેની કોર્ટમાં હાજર રહેલ નથી. જેથી આરોપીનો વધારાનો નિવેદન લેવાનો હકક બંધ કરવામાં આવેલ છે. નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલતના ચુકાદા ઈન્ડીયન બેંક એસોસીએશન વિરૂધ્ધ યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા વંચાણે લેતાં આરોપીએ કોઈ બચાવ અરજી આપેલ નથી. ત્યારબાદ હાલનું કામ ફરીયાદપક્ષ તથા બચાવપક્ષની દલીલો ઉપર આવતા ફરીયાદપક્ષના વિ.વ.શ્રી દવારા મૌખીક દલીલો કરેલ છે અને આરોપી તરફે કોઈ રીપોર્ટ કે રજુઆત ન હોય આરોપીનો દલીલોનો હકક બંધ કરવામાં આવેલ છે.

(૫) સદરહુ ફરીયાદના કામમાં ફરીયાદીના વિધ્વાન વકીલશ્રીએ પોતાની મૌખિક દલીલોમાં આંક–૦૧ લગત ફરીયાદ તેમજ પુરાવાના કામે રજુ રાખેલ સોગંદનામા મુજબની હકીકતોનુ પુનરાવર્તન કરેલ છે અને વધુમાં જણાવેલ છે કે, હાલના કામે આરોપી કે તેમના વિધ્વાન વકીલશ્રી હાજર રહેલ નથી. જેથી અત્રેની કોર્ટ દવારા આરોપીની ગેરહાજરીમાં પુરાવો નોંધવાનો હુકમ થયેલ છે. જો ખરેખર આરોપીએ વાદગ્રસ્ત ચેક લેણાં પેટે આપેલ ન હોય તો આરોપી જાતે હાજર રહીને પોતાનો બચાવ જાતે અથવા તો વકીલ મારફત કરે પરંતુ હાલના કામે આરોપીને વારંવાર વોરંટ નામદાર કોર્ટ દવારા કાઢ વા છતાં આરોપી હાજર રહેલ નથી અને નામદાર કોર્ટના સમયને વેડફેલ છે. ફરીયાદીના મૌખિક તેમજ દસ્તાવેજી પુરાવાનું આરોપીપક્ષ દવારા કોઈ ખંડનાત્મક પુરાવો રજુ રાખેલ ન હોય જેથી આરોપી સામેનો ફરીયાદપક્ષે કેસ પુરવાર કરેલ હોય આરોપી ને કાયદામાં નીયત કરેલ મહત્તમ સજા કરવા તેમજ ચેક મુજબની રકમનો દંડ તેમજ ચેક મુજબની રકમ વળતર તરીકે અપાવવા અરજ કરેલ છે.

હાલના કામે આરોપી તરફે કોઈ રીપોર્ટ કે રજુઆત ન હોય કે તેમના વિધ્વાન

વકીલશ્રી હાજર ન હોય જેથી તેઓનો દલીલોનો હકક બંધ કરતો હુકમ કરવામાં આવેલ છે.

(૬) ફરીયાદીની ફરીયાદ હકીકત, ફરીયાદના કામે રજુ થયેલ મૌખીક તેમજ દસ્તાવેજી–પુરાવો, ધી નેગોસીયેબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એકટની કલમ–૧૩૮ ની જોગવાઈ તથા બંને પક્ષકારોની દલીલો ધ્યાને લેતા સદરહુ ફરીયાદના ન્યાય નિર્ણય માટે નિચે મુજબના મુદ્દાઓ ઉપસ્થીત થાય છે.:–

:::–– મુદ્દાઓ ––:::

૧) શું ફરિયાદપક્ષ નિ:શંકપણે પુરવાર કરે છે કે, ફરીયાદવાળો ચેક આરોપીએ પોતાના કાયદેસરના દેવાની ચુકવણી પેટે ફરીયાદીને લખી આપેલ જે નિયમ સમયમાં વટાવવા ફરીયાદીએ પોતાની બેંકમાં રજુ કરતાં વગર સ્વિકારાયે પરત ફરેલ, જેને નિયત સમયમાં પોષ્ટ મારફતે કાયદેસરની નોટીસ આરોપીને મોકલાવેલ, જે મળવા છતાં આરોપીએ નોટીસનો અમલ ન કરી ફરીયાદવાળા ચેકની રકમ ફરીયાદીને ન ચૂકવી **ધી નેગોશીએબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એકટની કલમ – ૧૩૮** મુજબ સજાને પાત્ર ગુન્હો કરેલ છે ?

૨) શું હુકમ ?

(૭) ઉપરોકત મુદ્દાઓના મારા મત મુજબ નિર્ણય તથા કારણો નીચે મુજબ છે.

<u>// નિર્ણયો //</u>

૧) હકારમાં.

૨) આખરી હુકમ મુજબ.

// કા ર ણો //

(૮) સદર કામે ફરીયાદપક્ષે રજુ થયેલ પુરાવાની ચર્ચા કરતાં પહેલા કાયદાકીય જોગવાઈ ધ્યાને લેવી આવશ્યક છે. ધી નેગોશીએબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એકટની કલમ – ૧૩૮ ની જોગવાઈ ધ્યાને લેવી આવશ્યક છે જેના તત્વો નીચે મુજબ છે.

➢ **ધી નેગોશીએબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એકટની કલમ–૧૩૮ ના આવશ્યક તત્વો :–**

૧) આરોપીએ તેમના દવારા લખવામાં આવેલ ખાતામાંથી ફરીયાદીને નાણાં ચૂકવવા ચેક આપેલ.

૨) આરોપીએ ફરીયાદીને આપેલ ચેક સમગ્ર અથવા અંશત: દેવા માટેની જવાબદારી અદા કરવા માટે આપેલ હતો.

૩) ચેક જે તારીખે લખ્યો તે તારીખથી છ(૬) માસની અંદર સમય મર્યાદામાં અથવા વેલીડીટી પીરીયડ બંનેમાંથી જે વહેલા તે સમયમર્યાદામાં રજુ કરવામાં આવેલ છે.

૪) તે ચેક આરોપીના ખાતામાં અપુરતા ભંડોળના કારણે પરત ફરેલ છે.

૫) ચેક પરત થયાની માહિતી મળ્યા બાદ ફરીયાદીએ નાણાની માંગણી લેખિતમાં કરેલ હતી.

૬) તેઓને નોટીસ મળી ગયેલ હોવા છતાં ચેકના નાણા સમય મર્યાદામાં ચૂકવી આપેલ નથી.

ધી નેગોશીએબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટના કાયદા મુજબ અદાલતે બે અનુમાન કરવાના રહેશે, જેમાં પ્રથમ અનુમાન કલમ–૧૧૮ અન્વયે તથા બીજુ અનુમાન કલમ– ૧૩૯

અન્વયે કરવાનું રહેશે.

➢ **<u>ધી નેગોશીએબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એકટની કલમ–૧૧૮ ધ્યાને લઈએ તો :–</u>**

કલમ–૧૧૮–વટાઉખત વિશે માની લેવાની બાબત....

એથી વિરૂધ્ધનું સાબિત ન થાય ત્યાં સુધી નીચે પ્રમાણે માની લેવામાં આવશે.

ક) દરેક વટાઉખત અવેજને માટે કરી આપ્યું અથવા લખી આપ્યુ હતુ અને આવું દરેક ખત જયારે તે સ્વીકારવામાં આવ્યુ હોય તો તેના ઉપર શેરો કરી આપવામાં આવ્યો હોત તે વટાવવામાં આવ્યુ હોય તે વટાવવામાં આવ્યુ હોય અથવા તબદીલ કરવામાં આવ્યુ હોય તે અવેજને માટે સ્વીકાર્યુ હતુ તેના ઉપર શેરો કરી આપ્યો હોય તે વટાવ્યુ હતુ અથવા તબદીલ કર્યુ હતુ.

ખ) **<u>તારીખ વિશે :–</u>**

જેના ઉપર તારીખ હોય તેવું દરેક વટાઉખત તે તારીખે કરી આપ્યુ અથવા લખી આપ્યુ હતુ.

ગ) **<u>સ્વીકારવાના સમય વિશે :–</u>**

સ્વીકારાયેલુ દરેક વિનિમયપત્ર તેની તારીખ પછી અને તે પાકયાની તારીખ પહેલાં વ્યાજબી સમયમાં સ્વીકારવામાં આવ્યુ હતુ.

ઘ) **<u>તબદીલના સમય વિશે :–</u>**

કોઈ વટાઉખતની દરેક તબદીલ તે ખત પાકવાની તારીખ પહેલાં થઈ હતી.

ચ) **<u>શેરાઓના ક્રમ વિશે :–</u>**

ખોવાઈ ગયેલી પ્રોમીસરી નોટ, વિનિમયપત્ર અથવા ચેક ઉપર રીતસર સ્ટેમ્પ

લગાડેલો હતો.

જ) <u>ધારક યથાક્રમ ધારક છે એમ માની લેવા વિશે :-</u>

કોઈ વટાઉખતનો ધારક યથાક્રમ ધારક છે પરંતુ જયારે તે ખત તેના કાયદેસરના માલીક પાસેથી અથવા તેનો કાયદેસરનો હવાલો ધરાવતી વ્યકિત પાસેથી કોઈ ગુનો કરીને અથવા કપટથી મેળવવામાં આવ્યુ હોય અથવા તે ખત કરી આપનાર અથવા સ્વિકારનાર પાસેથી કોઈ ગુનો કરીને અથવા કપટથી અથવા ગેરકાયદેસર અવેજને બદલે મેળવવામાં આવ્યું હોય ત્યારે તે ખતનો ધારક પોતે યથાક્રમે ધારક છે એમ સાબિત કરવાનો બોજો તેના ઉપર છે.

➢ **<u>કલમ- ૧૩૯ - ચેકના ધારણકર્તાની તરફેણમાં અનુમાન :-</u>**

વિરૂધ્ધની હકીકત સાબીત ન થાય ત્યાં સુધી એવું માનવામાં આવશે કે તે ચેક ધારણ કરનારે તે ચેક કલમ-૧૩૯ માં દર્શાવ્યા મુજબ કોઈ દેવાના અથવા અન્ય જવાબદારીના પુરેપુરા અથવા તેના કોઈ ભાગમાંથી બોજ મુકત થવાના બદલામાં તે ચેક મેળવ્યો હશે. પાછો ફરેલ ચેક વર્તમાન લેણાંનો કે જવાબદારી પુરી કરવા માટેનો હતો પરંતુ અનુમાન કરીને દેવા પરત્વેનો ન હતો તે ચેક આપનાર ઉપર છે.

(૯) સદરહુ કેસમાં **આંક-૦૪** થી ધી નેગોસીયેબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એકટની કલમ-૧૪૫ માં જણાવેલ જોગવાઈ અન્વયે સોગંદનામાના સ્વરૂપમાં ફરીયાદીનો મૌખિક પુરાવો રજુ કરેલ છે. **આંક-૦૪** ના ફરીયાદીનો મૌખિક પુરાવો ધ્યાને લેતા તથા ફરીયાદવાળા **આંક-૧૩** વાળા ચેક અંગેનો આરોપીની બેન્કનો **આંક-૧૪** વાળા રીટર્ન મેમો ધ્યાને લેતા **આંક-૧૩** વાળો ચેક ''ડ્રોવર સિગ્નેચર ડીફર'' ના શેરા સાથે પરત આવેલ છે. ફરીયાદવાળો **આંક-૧૩** વાળો ચેક રીટર્ન આવ્યા બાબતનો

''ડ્રોવર સિગ્નેચર ડીફર'' નો શેરો ધ્યાને લેતા ફરીયાદવાળો **આંક-૧૩** વાળા ચેકમાં આરોપીએ સહી કરેલ છે તેવુ માનવાને કારણ રહે છે. આ ઉપરાંત **આંક-૧૩** વાળા ચેકમાં આરોપીની સહી નથી તેવી હકીકત રેકર્ડ ઉપર લાવવા માટે આરોપી તરફે કોઈ પણ પ્રકારની કાયદેસરની કાર્યવાહી અનુસરવામાં આવેલ નથી. આમ, સદરહું ફરીયાદ વાળો ચેક આરોપીના ખાતાનો હોવાનુ રેકર્ડ પર ફલીત થાય છે. આમ, સદરહુ ફરીયાદના કામમાં ફરીયાદીનો **આંક-૦૪** નો મૌખિક પુરાવો પુરાવો ધ્યાને લેતા અને પુરાવાની મુલવણી કરતાં અને ફરીયાદના કામે રજુ થયેલ પુરાવાની ઉપરોકત મુલવણી મુજબ ફરીયાદ પક્ષ ફરીયાદ વાળો **આંક-૧૩** વાળો ચેક બાબતે એકઝીકયુશન એટલે કે, દસ્તાવેજ કરી આપેલ છે તે હકીકત ઉપરોકત જણાવેલ ***મંગુભાઈ મનસુખરામ પંડયા વિરૂઘ્ઘ પ્રાણજીવન ત્રીભોવનદાસ પુરોહીત (૧૯૯૧(ર) જી.એલ.એચ.-૬૫)*** ના ચુકાદામાં જણાવેલ હકીકત મુજબ પુરવાર કરી પોતાની પ્રાથમીક જવાબદારી પુર્ણ કરી શકેલ હોઈ ધી નેગોસીયેબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એકટની કલમ-૧૧૮ તથા કલમ-૧૩૯ માં જણાવેલ અનુમાનો ફરીયાદીની તરફેણમાં આવે છે અને ધી નેગોસીયેબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એકટની કલમ-૧૧૮ તથા કલમ-૧૩૯ માં જણાવેલ અનુમાનોનું ખંડન કરવાનો બોજો આરોપી ઉપર આવેલ છે.

(૧૦) સદરહુ ફરીયાદના કામમાં ધી નેગોસીયેબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એકટની કલમ-૧૧૮ તથા કલમ-૧૩૯ માં જણાવેલ અનુમાનો ફરીયાદીની તરફેણમાં આવેલ હોવાથી હાલની ફરીયાદના કામમાં બંને પક્ષકારો દવારા રજુ થયેલ પુરાવાની મુલવણી કરીને એ નકકી કરવાનું રહે કે, શું આરોપી પક્ષ દ્ધારા ધી નેગોસીયેબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એકટની કલમ-૧૧૮ તથા કલમ-૧૩૯ ના અનુમાનોનું ખંડન થઈ શકે તેટલો ચુસ્ત વિશ્વાસપાત્ર, ભરોસાપાત્ર, માનવાપાત્ર તથા પ્રિપોન્ડરન્સ ઓફ પ્રોબેબીલીટી જેટલો પુરાવો રેકર્ડ પર લાવી શકેલ છે કે નહીં?

(૧૧) નામદાર સુપ્રિમ કોર્ટે ભારત બેરલ એન્ડ ડમ મેન્યુફેકચરીંગ કંપની વિરૂધ્ધ અમીનચંદ પ્યારેલાલ, ૧૯૯૯ (૩) એ.સી.સી.૩૫ ના ચુકાદામાં પ્રસ્થાપીત કરેલ છે કે, "The Bare denial of the passing of the consideration apparently does not appear to be any defence. Something which is probable has to be brought on record for getting benefit the onus of proving to the plaintiff. To disprove the presumption, the defendant has to bring of record such facts and circumstances upon consideration of which the court may believe that the consideration does not exist or its nonexistence was so probable that a prudent man would, under the circumstances of the case, act upon the plea it did not exist."આ ઉપરાંત **નામદાર સુપ્રિમ કોર્ટે કે.એન. બીના વિરૂધ્ધ મુનીયપ્પન, ૨૦૦૧ એ.આઈ.આર. સુપ્રિમ કોર્ટ ૨૮૯૫ તથા હીતેન પી. દલાલ વિરૂધ્ધ બ્રટીન્દ્રનાથ, ૨૦૦૧(૬) એસ.સી.સી.–૧૬** ના ચુકાદમાં પ્રસ્થાપીત કરેલ છે કે, Burden of proving that cheque had not been issued for any debt or liability is on the accused. Denial avernments in reply by accused are not sufficient to shift burden of proof on to the complainant. Accused has to prove in trial by leading cogent evidence that there was no debt or liability. Further held that, setting a side of conviction on basis of some formal evidence led by accused is not proper. આ ઉપરાંત **નામદાર સુપ્રિમ કોર્ટના ક્રિશ્ના જનાર્દન ભાટ્ વિરૂધ્ધ દત્તાત્રેય જી. હેંગડે (૨૦૦૮ ક્રિમીનલ લો જનરલ ૧૧૭૨), કે. પ્રકાશન વિરૂધ્ધ પી.કે. સુરેન્દરન (૨૦૦૮(૧) એસ.સી.સી. (ક્રાઈમ્સ) ૨૦૦) તથા રંગપ્પા વિરૂધ્ધ મોહન (એ. આઈ. આર. ૨૦૧૦ સુપ્રિમ કોર્ટ ૧**

૮૯૮) ના ચુકાદાઓમાં નામદાર સુપ્રિમ કોર્ટે પ્રસ્થાપિત કરેલ છે કે, આરોપી પ્રીપોન્ડરન્સ ઓફ પ્રોબેબીલીટી જેટલો પુરાવો આપે તો પણ અનુમાનોનું ખંડન થયેલુ ગણી શકાય અને ધી નેગોસીયેબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એકટની કલમ-૧૩૯ ના અનુમાનનું ખંડન કરવા માટે આરોપીએ, સાક્ષીના પાંજરામાં આવવુ જરૂરી નથી.

(૧૨) હાલના કામે ફરીયાદપક્ષની દલીલો તથા ધી નેગોસીયેબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એકટની જોગવાઈઓ તથા ઉપર જણાવેલ પેરેગ્રાફમાં જણાવેલ નામદાર વડી અદાલતના ચુકાદાઓમાં જણાવેલ સિધ્ધાંતો ધ્યાને લઈને, સદરહુ ફરીયાદના કામે રજુ થયેલ પુરાવાની મુલવણી મુદ્દા નં.-૧ ના ન્યાય નિર્ણય માટે કરતાં નીચે મુજબની હકીકતો ફલીત થાય છે.

(૧૩) આ કામે ધી નેગોશીએબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એકટની કલમ-૧૩૮ મુજબ ઉપર મુજબના તત્વો પુરવાર કરવાની જવાબદારી ફરીયાદપક્ષની છે. ધી નેગોશીએબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એકટની કલમ-૧૧૮ મુજબ અનુમાન થાય કે ચેક આરોપીનો છે અને લેણાં પેટે આપેલ હોય પરંતુ તેનુ ખંડન આરોપીએ કરવું પડે અને જયારે તેવું પ્રિપોન્ડરન્સ ઓફ પ્રોબેબીલીટી એટલે ફરીયાદીના કેસ સામે વ્યાજબી શંકા ઉપસ્થિત કરે ત્યારે પુરાવાનો બોજો ફરીયાદી તરફ ખસે કાયદાકીય દ્રષ્ટિથી હાથ ઉપરના કેસનું વિશ્લેષણ કરીએ તો, આ કામે ફરીયાદીની ફરીયાદ અને સરતપાસ ધ્યાને લઈએ તો, આ કામના ફરીયાદી દ્વારા આરોપીને નાણાંની જરૂરીયાત હોઈ રૂા.૧,૫૦,૦૦૦/- નું લોન ધિરાણ કરવામાં આવેલ હતુ, જે કાયદેસરની લોન ધિરાણ પેટે બાકી લેણી રકમ પેટે આરોપીએ તકરારી ચેક આપેલ છે જે બેંકમાં રજુ થતા પાછો ફરેલ છે જેની નોટીસની આરોપીને જાણ હોવા છતાં ચેકની લેણી રકમ ચુકવી ન આપતા હાલની ફરીયાદ કરેલ છે.

(૧૪) સદરહું ફરીયાદના કામે આરોપી તરફે ફરીયાદીની **આંક–૦૪** ની સોગંદ ઉપરની જુબાની રજુ થયેલ છે અને ત્યારબાદ આરોપીના વિ.વ.શ્રી ધ્વારા આ કામના ફરિયાદીની વિગતવારની ઉલટતપાસ કરવામાં આવેલ નથી. વધુમાં આ કામના આરોપી ધ્વારા એવી હકીકત રેકર્ડ પર લાવવામાં આવેલ નથી કે જેનાથી નેગોશીયેબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એકટની કલમ–૧૧૮ તથા કલમ–૧૩૯ ના અનુમાનનુ ખંડન થઈ શકે.

આ કામે ધી નેગોશીએબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એકટની કલમ–૧૩૮ મુજબ ઉપર મુજબના તત્વો પુરવાર કરવાની જવાબદારી ફરીયાદપક્ષની છે. ધી નેગોશીએબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એકટની કલમ–૧૧૮ મુજબ અનુમાન થાય કે ચેક આરોપીનો છે અને લેણાં પેટે આપેલ હોય પરંતુ તેનુ ખંડન આરોપીએ કરવું પડે અને જયારે તેવું પ્રિપોન્ડરન્સ ઓફ પ્રોબેબીલીટી એટલે ફરીયાદીના કેસ સામે વ્યાજબી શંકા ઉપસ્થિત કરે ત્યારે પુરાવાનો બોજો ફરીયાદી તરફ ખસે. હાલના કામે ફરીયાદીએ રેકર્ડ ઉપર **આંક–૦૪** થી સરતપાસનુ સોગંદનામુ રજુ રાખી ફરીયાદવાળી હકીકતને સમર્થન આપેલ છે તેમજ **આંક–૧૩** થી વાદગ્રસ્ત ચેક રજુ રાખેલ છે અને જે પરત આવ્યા બાબતનો રીટર્ન મેમો **આંક–૧૪** થી રજુ રાખેલ છે. સદરહું ચેક રીટર્ન થતા **આંક–૧૫** વાળી નોટીસ આરોપીને રજી. એડી.થી મોકલેલ છે અને જે નોટીસ આરોપીને બજી ગયા અંગેની પોસ્ટની વેબસાઈટનો ઓનલાઈન ટ્રેક રીપોર્ટ **આંક–૧૭** થી રજુ રાખેલ છે. આમ, આરોપીને નોટીસ બજી ગયા બાદ પણ આરોપીએ કોઈ બચાવ લીધેલ નથી. વધુમાં, વાદગ્રસ્ત ચેક વાળુ ખાતુ પણ આરોપી પોતે નીભાવતા ન હોવા અંગેનો પણ બચાવ આરોપીએ લીધેલ નથી. આરોપીએ હાજર રહી કોઈ બચાવ લીધેલ નથી જેથી ફરીયાદપક્ષ દવારા આરોપીને નાણાંની જરૂરિયાત હોઈ રૂા.૧,૫૦,૦૦૦/– આપેલા અને તે પેટે આરોપીએ એયુ સ્મોલ ફાયનાન્સ બેન્ક, કઠલાલ શાખાનો રૂા.૧ ,૫૦,૦૦૦/– તા.૨૧/૧૦/૨૦૨૨ ના રોજનો ચેક નં.૦૦૦૦૧૨ નો આપેલ

અને તે લીધેલ લેણાંની રકમ આપવા પેટે હાલનો વાદગ્રસ્ત ચેક આરોપીએ ફરીયાદીને આપેલ હોય તે સ્વાભાવીક માની શકાય તેવી હકીકત છે. જેથી હાલના કામનો વાદગ્રસ્ત ચેક તે ફરીયાદીને લોનના ધિરાણ પેટે લીધેલા નાણાં ભરપાઈ કરવા આપેલ હોવાનું પ્રથમ દર્શનીય રીતે પુરવાર થાય છે. પરંતુ આરોપીએ લોન ધિરાણ પેટે લીધેલ નાણાં અંગેનો વાદગ્રસ્ત ચેક તેઓએ આપેલ ન હોવાનો કોઈ બચાવ લીધેલ નથી તેમજ ફરિયાદપક્ષનો પુરાવો પુર્ણ થયા બાદ આરોપીએ અત્રેની કોર્ટમાં હાજર રહી કોઈ મૌખીક પુરાવો રજુ કરેલ નથી કે કોઈ દસ્તાવેજી આધાર હાલના કામે રજુ રાખેલ નથી. જેથી ખરેખર આરોપીએ ફરીયાદી પાસેથી લોન લીધેલ અને તેના નાણાં આરોપીએ ફરીયાદીને આપેલ નથી તેમ માની શકાય છે. આમ, આરોપીએ ફરીયાદીના પુરાવાનું ખંડન કરેલ નથી. વધુમાં વાદગ્રસ્ત ચેકવાળુ ખાતુ આરોપીનુ ન હોવાનો કે ચેકમાં પોતાની સહી ન હોવા અંગેનો કોઈ બચાવ આરોપી દવારા લીધેલ નથી. આરોપી જાતે પોતાનો બચાવ રજુ કરવા જાતે બોક્ષમાં આવી જુબાની આપેલ નથી કે અન્ય કોઈ સાહેદોને તપાસી પુરવાર કરેલ નથી. વધુમાં નેગોશીએબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એકટ મુજબ જયારે કોઈ ચેક કોઈ વ્યકિત સહી કરીને આપતા હોય તો તે કાયદેસરના લેણાં પેટે આપેલ હોય તેવુ અનુમાન કોર્ટે કરવાનું રહે છે અને તેનો ખંડનાત્મક પુરાવો રજુ કરવાની જવાબદારી જે તે વ્યકિત ચેક આપનાર હોય તેની રહે છે. આરોપીએ સદરહું બાબતનો ખંડનાત્મક પુરાવો નામદાર કોર્ટ સમક્ષ રજુ કરેલ નથી ત્યારે હાલની ફરીયાદમાં પુરાવામાં રજુ રહેલ ચેક આરોપી એ ફરીયાદીને કાયદેસરની લોનના લેણાં પેટે આપેલ હોવાનું જણાય આવે છે. જેથી આરોપી સામે જે અનુમાન કલમ–૧૩૯ મુજબ ઉપસ્થિત થાય કે સદર ચેક લેણાં પેટે આપવામાં આવેલ છે જે ખંડનાત્મક અનુમાન હોય છે તેનુ ખંડન મૌખીક કે દસ્તાવેજી પુરાવાથી કરવામાં આરોપી નિષ્ફળ નીવડેલ છે.

(૧૫) આમ, રેકર્ડ ઉપરનો સમગ્ર મૌખીક તેમજ દસ્તાવેજી પુરાવો ધ્યાનમાં લેતા ફરીયાદવાળો ચેક જે તે વખતે આરોપીએ ફરીયાદીને કાયદેસરના લોન ધિરાણ

પેટે આપેલ લેણાંની ચુકવણી પેટે આપેલ હતો તેવી હકીકત રેકર્ડ ઉપરના પુરાવાથી પુરવાર થયેલ છે. આ ચેક નિયત સમયમાં વટાવવા ફરીયાદીએ પોતાની બેંકમાં રજુ કરતાં વગર સ્વીકારાયે પરત ફરતા ફરીયાદીએ આરોપીને પોષ્ટ મારફતે કાયદેસરની ડીમાન્ડ નોટીસ મોકલેલ જે આરોપીએ સ્વીકારેલ છે, અને ચેકની રકમ ફરીયાદીને ચુકવવામાં આવેલ નથી તે કારણે હાલની ફરીયાદ કરવાનું કારણ ઉત્પન્ન થતા કાયદાની નિયમ સમય મર્યાદામાં લેખીતમાં ફરીયાદ કરવામાં આવેલ તેવુ રેકર્ડ ઉપરના પુરાવાથી ફલીત થાય છે. વધુમાં આરોપીએ ચેક તેને વેલીડીટી પીરીયડમાં બેંકમાં રજુ થયેલ ન હતો તેવુ બચાવમાં આરોપી રેકર્ડ ઉપર લાવી શકેલ નથી. આમ, પ્રસ્તુત કેસમાં ફરીયાદી જયારે પોતાનો કેસ સાબીત કરવામાં સફળ રહેલા છે અને આરોપી ફરીયાદીના કેસ સામે વ્યાજબી શંકા ઉપસ્થિત કરવામાં નિષ્ફળ નિવડેલ હોય ત્યારે એ હકીકત પણ આરોપીને કાયદામાં ફરમાવેલ સજા સંદર્ભે કેટલી સજા કરવી જોઈએ તેના સંદર્ભમાં પક્ષકારો વચ્ચેનો સંબંધ, ફરીયાદવાળા વ્યવહારનો સ્વરૂપ ધ્યાનમાં લેતા તેમજ પ્રસ્તુત કેસની હકીકત અને સંજોગો ધ્યાને લેતા આ કામના આરોપીને ધી નેગોશીએબલ ઈન્સ્ટ્રુ મેન્ટ એકટની કલમ-૧૩૮ ના ગુનામાં તકસીરવાન ઠરાવી મુદ્દા નં. ૧ નો નીર્ણય ''**હકાર**'' માં આપવામાં આવે છે.

(૧૬) ઉપર મુદ્દા નં.૦૧ માં ચર્ચા કર્યા મુજબ ફરીયાદપક્ષ ધી નેગોશીયેબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એકટની કલમ-૧૩૮ ના ગુના સબબ આરોપીને તકસીરવાન ઠરાવવા માટેના તમામ આવશ્યક તત્વો નિ:શંકપણે પુરવાર કરી શકેલ હોવાથી આરોપીને ક્રિમીનલ પ્રોસીજર કોડની કલમ-૨૫૫(૨) અન્વયે ધી નેગોશીયેબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એકટની કલમ-૧૩૮ ના ગુના સબબ તકસીરવાન ઠરાવું છું અને બંને પક્ષે સજા અંગે સાંભળવા પર મુલ્તવી.

તા. ૨૪ / ૦૪ /૨૦૨૪ **(ઘનશ્યામ દીલીપભાઈ પડીયા)**

હાલના કામે ફરીયાદી તથા તેમના વિ.વ.શ્રી હાજર છે. આરોપી કે તેમના વિ.વ.શ્રી હાજર નથી. ફરીયાદીના વિધ્વાન વકીલ શ્રીને સાંભળ્યા.

(૧૭) ફરીયાદી તરફે વિ.વ.શ્રીની એવી રજુઆત છે કે હાલના આરોપીએ ગંભીર પ્રકારનો ગુનો કરેલ છે. ચેકો રીટર્ન થવાના કિસ્સા વધી રહેલ છે. સમાજમાં દાખલો બેસાડવો જરૂરી બની જાય છે. જેથી આરોપીને કાયદા મુજબની મહતમ સજા કરવી જોઈએ અને વળતર અપાવવુ જોઈએ.

(૧૮) આ અદાલતમાં આરોપી તરફે હાજર રહી તેઓની સજા અંગે કોઈ રજુઆત કરેલ નથી. હાલના યુગમાં કોઈપણ વ્યકિત, કોઈ પણ ભોગે મોટી રકમ મેળવવા કે માલસામાન ખરીદતી વખતે તે સામે ખોટા ચેકો લખી આપી ઘણી વાર કોરા ચેકો આપતા હોવાના કીસ્સા વધી રહેલ છે. રકમ કે માલસામાન મેળવ્યા બાદ તે રકમ અથવા માલસામાનનું મુલ્ય પરત કરતા નથી અને નાણાં ન ચૂકવવા પડે તે માટે કાયદાનું ખોટું અર્થઘટન કરી, તેનો દુરપયોગ કરતાં રહે છે. રકમ પરત કરતા નથી અને ચેકો વગર સ્વીકારયે પરત થતાં રહે છે તે ખૂબ ગંભીર બાબત ગણાય અને આવા ગુન્હાઓ દિન પ્રતિદિન વધી રહયા છે. જેના ઉપર અંકુશ રાખવો જરૂરી છે. સામાન્ય રીતે સજાની માત્રા કેવી હોવી જોઈએ તે બાબતે નામદાર વડી અદાલત તથા સર્વોચ્ચ અદાલતના માર્ગદર્શક ચૂકાદાઓ ઉપલબ્ધ છે. ધી નેગોશીએબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એકટમાં સદર જોગવાઈ સુધારાથી દાખલ કરવા પાછળ લેજીસ્લેચરનો હેતુ બેન્કનું કામકાજ તેના નિયમોનુસાર અને કોઈપણ જાતના અવરોધ વિના સતત અવિરતપણે ચાલતુ રહે તે માટેનું છે.

આ કામે આરોપીને ફરીયાદીએ નાણાંની જરૂરિયાત હોઈ રૂા.૧,૫૦,૦૦૦/– ની રકમ લોન પેટે આપેલ હતી જે પેટે આરોપીએ લોનની રકમ

પેટે રૂા.૧,૫૦,૦૦૦/- નો તા.૨૧/૧૦/૨૦૨૨ ના રોજનો ફરીયાદીના નામનો એયુ સ્મોલ ફાયનાન્સ બેન્ક, કઠલાલ શાખાનો આપેલો, જે ચેક ફરીયાદીએ બેન્ક ઓફ બરોડા, આશ્રમ રોડ, નડીઆદ શાખાના ખાતામા દેખાડ કરતા ચેક તા.૨૬/૧૦/૨૦૨૨ ના રોજ રીટર્ન મેમામાં જણાવેલ કારણ ''ડ્રોવર સિગ્નેચર ડીફર''ના શેરાથી વગર સ્વીકારયે પરત ફરેલ છે. નોટીસ આપ્યા બાદ પણ નાણાં પરત કરેલ નથી. લાંબો સમય કેસ ચાલતા દરમ્યાન પણ ધીરાણ પેટે લીધેલ નાણાં પરત કરવા કોઈ રકમ પરત કરેલ નથી.

કાયદા પાછળનો હેતુ તથા આરોપીની વર્તણુંક લક્ષમાં રાખતા, આરોપી પ્રત્યે દયા રાખવી ન જોઈએ અને સમાજમાં દાખલો બેસે, લોકોનું બેન્કીંગ વ્યવસ્થામાં વિશ્વાસ ટકી રહે તે માટે આરોપીને ચોકકસપણે સજા કરવી જોઈએ તેમ આ અદાલતનું માનવું છે. કારણકે કાયદાના પ્રસ્થાપિત સિધ્ધાંત અનુસાર કાયદો ઘડવા પાછળનો લેજીસ્લેચર નો ઈરાદો કાયદાને અસરકારક બનાવવાની મુખ્ય ફરજો અદાલતોની છે અને જો તે મુજબ ન કરવામાં આવે તો લોકોનું બેંકીંગ વ્યવસ્થામાં વિશ્વાસ ઉઠી જશે, લોકો ચેકોનો બેફામ દુરઉપયોગ કરતાં અચકાશે નહી જેના કારણે ભારતીય અર્થતંત્ર કે જે વિકાસશીલ અર્થતંત્ર છે તેને નુકસાન થાય તેમ છે.

(૧૯) હાલના કેસની હકકીતો અને સંજોગો લક્ષમાં લઈએ તો, આરોપી પોતે ઠરેલ વ્યકિત છે. ફરીયાદી પાસેથી ધીરાણ પેટે લીધેલા નાણાં ની રકમ સામે ચેક આપવાનીગંભીરતા તેમને ખ્યાલ હોવી જોઈએ. અત્રેની કોર્ટમાં વારંવાર વોરંટ કાઢવા છતા હાજર રહેલ નથી અને ખોટો સમય ખેંચ્યા બાદ કેસ ચાલતા દરમ્યાન આરોપી તરફે ફરીયાદીને ચેકની રકમ ચૂકવવામાં આવેલ નથી. બેલેન્સ ન હોવા છતાં ખોટા ચેકો આપવા આરોપી ટેવાયેલાનું જણાય છે.

આમ, આરોપીની દાનત, રકમ ફરીયાદીને પરત નહીં આપવાનું જણાય છે. આરોપીની વર્તણૂંક લક્ષે રાખી, તેને પ્રોબેશનનો લાભ આપવો પણ યોગ્ય જણાતો

નથી. તે ઉપરાંત આ અદાલતે ધી નેગોશીએબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એકટ–૧૮૮૧ ની કલમ ૧૩૮ માં જણાવેલ સજાની જોગવાઈઓ પણ લક્ષે લીધેલ છે.

ફરીયાદી તરફે વળતરની રજુઆત લક્ષે લીધી. આ અદાલતે **નામદાર ગુજરાત હાઈકોર્ટના ૨૦૦૭(૧) જી.એલ.એચ.પાના નં.૨૨૫ શંકરલાલ એન્ડ પરમાર વિરૂધ્ધ દિનેશ બાબુલાલ બોરીયા**વાળા વિગેરેના ચૂકાદાની હકીકતો લક્ષમાં લીધેલ છે, જેમાં સજા કરતી વખતે દંડ ચૂકવવાનો આદેશ દૂર કરેલ હતો, પરંતુ વળતર ચૂકવવાનો આદેશ યથાવત રાખવામાં આવેલ હતો તે ચૂકાદા અનુસાર આરોપીને દંડ અને વળતર ચૂકવવાનો હુકમ એક સાથે ન કરી શકાય, તે હકીકત આ અદાલતે લક્ષે લીધેલ છે. વધુમા, **નામદાર કેરાલા હાઈકોર્ટનો એમ.વી. નલીન કહાન વિરૂધ્ધ એમ. મેશન, ૨૦૦૯ ક્રિમીનલ લો જનરલ પાના નંબર–૧૭૦૩** નો ચુકાદા મુજબ આરોપીને પ્રોબેશન ઓફ એફેન્ડર્સ એકટ તથા ક્રિમીનલ પ્રોસીજર કોડની કલમ–૩૬૦ની જોગવાઈનો લાભ આપવો ન્યાયોચીત જણાતો નથી અને તેથી આરોપી સામેના ગુનાનો પ્રકાર તથા **આંક–૧૩** વાળો ચેક આપેલ હોવાની ફલીત થતી હકીકત ધ્યાને રાખી તથા **નામદાર ગુજરાત હાઈકોર્ટના ૨૦૦૪(૨) જી.એલ. એચ. પાના નંબર–૨૯, આર.સી. મહેતા વિરૂધ્ધ ગુજરાત સ્ટેટ ફર્ટીલાઈઝર કંપની લી.**ના ચુકાદામાં જણાવેલ હકીકતે ધી નેગોસીયેબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એકટની કલમ–૧૩૮ ની જોગવાઈ કરવાનો આશય ધ્યાને લઈને આ અદાલત મુદ્દા નં.૨ અન્વયે નીચે મુજબનો ''**આખરી હુકમ**'' કરે છે.

<u>*–:: આ ખ રી હુ ક મ ::–*</u>

૧).. ફોજદારી કેસ નંબર–૬૨૩૮/૨૦૨૨ ના કામના આરોપી **કાલુમીયા મુસ્તફામીયા મલેક,** રહે.મુ.માલજીપુરા, તાબે–વડથલ, તા.મહુધા, જી.ખેડા, પોલીસ સ્ટેશન–મહુધા પો.સ્ટેશન, મુ.મહુધા નાઓને **ધી નેગોશીએબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એકટ–૧૩૮** મુજબ ના સજાને પાત્ર ગુન્હામાં ક્રિમીનલ પ્રોસીઝર કોડની કલમ– ૨૫૫(૨) અન્વયે તકસીરવાન

ઠરાવવામાં આવે છે અને સદર ગુનામાં આરોપીને ત્રણ (૩) માસની સાદી કેદની સજા ભોગવવી તેવો હુકમ કરવામાં આવે છે. આરોપીની ગેરહાજરીમાં સી.આર.પી.સી.ની કલમ ૩૫૩(૭) મુજબ હુકમ જાહેર કરવામાં આવે છે.

૨).. ક્રિમીનલ પ્રોસીઝર કોડની કલમ–૩૫૭(૩) મુજબ ફરીયાદવાળા ચેકની રકમ આરોપીએ ફરિયાદીને વળતરપેટે આરોપી મળી આવ્યા તારીખથી એક માસની અંદર ચુકવી આપવી. જો આરોપી વળતરની રકમ આરોપી મળી આવ્યા તારીખથી એક માસની અંદર ચુકવવામાં નિષ્ફળ જાય તો વધુ એક માસની સજા કરવામાં આવે છે તેવો હુકમ કરવામાં આવે છે. આ કામે આરોપીએ ફરીયાદીને રુપીયા.૪૦,૦૦૦/– ચાલીસ હજાર પુરા ચાલુ કામે ચુકવી આપેલ છે. જે રકમ ચેકની વળતરની રકમમાંથી બાદ કરી આપવાનો હુકમ કરવામાં આવે છે.

૩).. આ કામના આરોપીએ જે સજા ભોગવેલ હોય તો, **સી.આર.પી.સી.ની કલમ–૪૨૮** મુજબ ભોગવેલ સજા મજરે આપવી.

૪).. આ હુકમની ખરી નકલ ક્રિમીનલ પ્રોસીઝર કોડની કલમ–૩૬૩(૧) અન્વયે આરોપી મળી આવ્યેથી આરોપીને તાત્કાલીક વિના મુલ્યે પુરી પાડવી.

હુકમ આજ તારીખ: ૨૪ મી, માહે: એપ્રીલ, સને–૨૦૨૪ ના રોજ ખુલ્લી અદાલતમાં વાંચી, સંભળાવી સહી કરી જાહેર કર્યો.

તા. ૨૪/૦૪/૨૦૨૪ **(ઘનશ્યામ દીલીપભાઈ પડીયા)**

નડીઆદ બીજા એડી.ચીફ જ્યુ.મેજીસ્ટ્રેટ, નડીઆદ

સ્ટેનો–વી.એસ.રાણા **{code No.GJ01072}**